

פרשת וארא – חמישי

(ו) ויסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשאנה:
ז ויעדון ערדעניא, מנך ומבתך, ומעבדך, ומעמך: לחוד דבנהרא, ישתארוז.

(ז) ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל-יהוה על-דבר הצפרדעים אשר-שם לפרעה:
ח ונפק משה ואהרן, מלות פרעה; וצלי משה קדם יי, על עיסק ערדעניא דשוי לפרעה.

זש"י ויצא ויצעק: מיד שיכרתו למחר:

(ט) ויעש יהוה כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן-החצרות ומן השדות:
ט ועבד יי, כפתגמא דמשה; ומיתו, ערדעניא, מן בתיא מן דרתא, ומן חקלתא.

(י) ויצברו אתם חמרם חמרם ותבאש הארץ:
י וכןשו יתהון, דגורין דגורין; וסריאו, על ארעא.

זש"י חמרם חמרם: צבורים צבורים כתרגומו דגורין. גלין:

(יא) וירא פרעה כי היתה הרוחה והכבד את-לבּו ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה:
יא וחזא פרעה, ארי הות רוחתא, ויקר ית לביה, ולא קביל מנהון: כמא דמליל יי.

זש"י והכבד את לבּו: ל' פעול הוא כמו הלוך ונסוע. וכן והפות את מואב ושאול לו באלהים. הכה ופצוע: כאשר דבר ה': והיכן דבר ולא ישמע אליכם פרעה:

(יב) ויאמר יהוה אל-משה אמר אל-אהרן נטה את-מטף וחדך את-עפר הארץ והיה לכנם בכל-ארץ מצרים:
יב ואמר יי, למשה, אימר לאהרון, ארים ית חטרך ומחי ית עפרא דארעא; ויהי לקלמתא, בכל ארעא דמצרים.

זש"י אמר אל אהרן: לא היה העפר כדאי ללקות ע"י משה לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול ולקה ע"י אהרן:

(יג) ויעשו-כן ויט אהרן את-ידו במטהו ויך את-עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה כל-עפר הארץ היה כנים בכל-ארץ מצרים:
יג ועבדו כין, וארים אהרון ית ידיה בחטריה ומחא ית עפרא דארעא, והות קלמתא, באנשא ובבעירא: כל עפרא דארעא הות קלמתא, בכל ארעא דמצרים.

זש"י ותהי הכנם: הרחישה פדוליר"א בלע"ז:

(יד) ויעשו-כן החרטמים בלטיהם להוציא את-הכנים ולא יכלו ותהי הכנם באדם ובבהמה:
יד ועבדו כין חרשיא בלחשיהון לאפקא ית קלמתא, ולא יכילו; והות, קלמתא, באנשא, ובבעירא.

זש"י להוציא את הכנים: לבראותם (נ"א ולהוציאם ממקום אחר): ולא יכלו: שאין השד שולט על בריה פחותה מכשעורה:

(טו) ויאמרו החרטמם אל-פרעה אצבע אלהים הוא ויחזק לב-פרעה ולא-שמע אלהם כאשר דבר יהוה:
טו ואמרו חרשיא לפרעה, מחא מן קדם יי היא; ואתקף לבא דפרעה ולא קביל מנהון, כמא דמליל יי.

זש"י אצבע אלהים הוא: מכה זו אינה ע"י כשפים מאת המקום היא: כאשר דבר ה': ולא ישמע אליכם פרעה:

(טז) ויאמר יהוה אל-משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יוצא המימה ואמרת אליו כה אמר יהוה שלח עמי ויעבדני:
טז ואמר יי למשה, אקדים ואתעתד קדם פרעה הא, נפיק למיא; ותימר ליה, כדנן אמר יי, שלח עמי, ויפלחון קדמי.

(יז) כי אם-אינך משלח את-עמי הנני משליח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את-הערב ומלאו בתי מצרים את-הערב וגם האדמה אשר-הם עליה:
יז ארי אם ליתך, משלח ית עמי האנא משלח בך ובעבדך ובעמך ובבתך, ית ערובא; ויתמלון בתי מצרים, ית ערובא, ואף ארעא, דאנון עלה.

זש"י משליח בך: מגרה בך. וכן וישן בהמות אשלח בם לשון שסוי אינטייני"ר בלע"ז: את הערב: כל מיני חיות רעות ונחשים ועקרבים בערבוביא והיו משחיתים בהם. ויש טעם בדבר באגדה בכל מכה ומכה למה זו ולמה זו. בטכסיסי מלחמות מלכים בא עליהם כסדר מלכות. כשצרה על עיר בתחלה מקלקל מעינותיה ואחר כך תוקעין עליהם ומריעין בשופרות ליראם ולבהלם וכן הצפרדעים מקרקרים והומים וכו' כדאי במדרש רבי תנחומא:

(יח) והפליתי ביום ההוא את-ארץ גשן אשר עמל עמר עליה לבלתי היות-שם ערב למען תדע כי אני יהוה בקרב הארץ:
יח ואפריש ביומא ההוא ית ארעא דגשן, דעמי שרי עלה, בדיל דלא למהוי תמן, ערובא בדיל דתדע, ארי אנא יי שליט בגו ארעא.

זש"י והפליתי: והפרשתי וכן והפלה ה' וכן לא נפלאת היא מן לא מובדלת ומופרשת היא מן: למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ: אע"פ ששכינתי בשמים גזרתי מתקימת בתחתונים: